

Корогода М.П.

викладач,

Державний вищий навчальний заклад

«Могилів-Подільський монтажно-економічний коледж»

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкових відносин головну роль в системі економічних показників відіграють показники фінансових результатів, в яких відображені різні сторони виробничої, збутової, постачальницької і фінансової діяльності підприємства. У зв'язку з цим великою потребою стало детальне вивчення та дослідження прибутку, що займає важливе місце в загальній системі вартісних інструментів і важелів управління економікою. Прибуток – це певний вид оплати в діяльності підприємств і являє собою досить складну економічну категорію, значення якої з кожним днем зростає.

У сучасній західній економічній літературі прибуток розглядають як дохід від використання чинників виробництва, в тому числі як плату за ризик, невизначеність результатів підприємницької діяльності.

Категорія «прибуток», як і всі інші економічні категорії, має історичний характер, який, по-перше, полягає в тому, що ця певна категорія з'являється тільки за капіталізму. По-друге, у конкретизації категорії «прибуток» у процесі еволюції самого капіталістичного способу виробництва [3].

Прибутковість підприємства треба розглядати у двох основних вимірах, а саме: як прибутковість усього підприємства щодо всього авансового капіталу та як прибутковість виготовлення окремої партії товарів. Така прибутковість вимірюється відношенням прибутку до собівартості певної партії товарів. Підприємство, його проблеми і шляхи їх розв'язання, тактика і стратегія щоденного виживання, реальна ефективність господарської діяльності – ось що стоїть сьогодні в центрі уваги і потребує найретельнішого аналізу. Чи здатне конкретне підприємство адекватно вписатися у складовий механізм, що формується в Україні, сучасного динамічного ринку, чи зможе воно використати переваги світової економічної інтеграції, чи знайде необхідні засоби і шляхи ліквідації зростаючого відставання української економіки.

За рахунок прибутку виконуються зовнішні фінансові зобов'язання перед бюджетом, банками та іншими організаціями. Прибуток – це форма прояву фінансового результату діяльності підприємства, визначеного за співвідношенням доходів з витратами. Це та частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства [1]. За джерелами формування виділяють прибуток від продажу продукції (робіт) (безпосередньо пов'язаним з галузевою специфікою діяльності підприємства, а також прибуток від іншої реалізації (дохід від продажу невикористовуваних основних фондів, нематеріальних активів, а також дохід від участі в спільних підприємствах, доходи від акцій, облігацій та інших цінних паперів, штрафи, пені та неустойки тощо). За видами

діяльності розглядають прибуток від операційної (результат виробничо-збутової або основної для даного підприємства діяльності), інвестиційної (доходи від участі у спільній діяльності, від володіння цінними паперами та депозитними вкладками, від реалізації майна) та фінансової діяльності (непрямий ефект від залучення капіталу із зовнішніх джерел на умовах більш вигідних, ніж середньоринкові умови). По складу включених елементів виділяють маржинальний (валовий) прибуток (різниця між виручкою – нетто і прямими виробничими витратами з реалізованої продукції), прибуток до оподаткування (сума фінансового результату від звичайної діяльності та інших доходів і витрат), чистий прибуток (сума прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податку на прибуток). Валовий прибуток є вихідною ланкою для визначення операційного прибутку, його розподіл забезпечує реалізацію функції економічної цінності, задовольняючи інтереси держави, трудового колективу та частково інтереси співвласників, та дає можливість визначити абсолютне значення фінансового результату від операційної діяльності [2].

Чистий прибуток підприємства в повному обсязі залишається в розпорядженні власника (співвласників) підприємства. На цьому етапі, поряд з реалізацією функції економічної цінності прибутку забезпечується формування стратегічного бачення адміністрацією підприємства перспектив його розвитку. За характером використання чистий прибуток поділяється на капіталізований (спрямовується на фінансування приросту активів підприємства) і споживчий (витрачається на виплату дивідендів акціонерам та засновникам підприємства). За характером оподаткування прибутку розрізняють оподатковуваний і неоподатковуваний податком. Розрізняють також номінальний і реальний прибуток, скоригований на темп інфляції у звітному періоді [3].

Систематичне недоотримання прибутку та його спадаюча динаміка, дає можливість свідчити про неефективність і ризикованості бізнесу, що призведе в майбутньому до банкрутства підприємства. Тому завжди необхідно дотримуватись рівня прибутковості. Це є об'єктивною закономірністю нормального функціонування підприємства. Отже, прибуток виступає найважливішим чинником стимулювання та провадження підприємницької діяльності, створюючи фінансові передумови для її розширення та процвітання в майбутньому періоді.

Список використаних джерел:

1. Бабенко А.Г. Прибуток підприємства: дослідження теоретичних аспектів / А.Г. Бабенко, М.С. Копитова // Проблемы материальной культуры: экономические науки: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/55350/21-Babenko.pdf?sequence=1>.
2. Павлишенко М.М. Значення прибутку підприємства в ринковій економіці / М.М. Павлишенко, Л.А. Сивуля. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltsu/17_4/172_Pawlyshenko_17_4.pdf.
3. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2008. – 528 с.